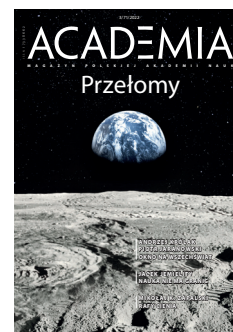

OD REDAKCJI

NIEBEZPIECZNE PRZEŁOMY

Przełom w nauce jest rzadki. Może nim być udowodnienie matematycznego twierdzenia lub znalezienie teoretycznego wyjaśnienia eksperymentalnego faktu, z którego wytłumaczeniem naukowcy zmagali się od lat. Przełomem jest pojawienie się nowej idei, która w zupełnie nowy i często zaskakujący sposób wyjaśnia fragment rzeczywistości. Często krokiem milowym jest wynalezienie nowego urządzenia badawczego pozwalającego zaobserwować to, co było dotąd nieobserwowalne, lub dokonywać pomiarów z dokładnością tak dużą, że umożliwia ona rejestrację nowych efektów dotąd niewidocznych. Przełomy są wyzwaniem dla społeczności naukowców. Wymagają one porzucenia niektórych własnych przekonań ugruntowanych przez wieloletnie nieraz przemyślenia, często oparte na interpretacji wyników dotychczasowych badań. Takie zmiany mogą też być niebezpieczne dla samych twórców prowadzących związane z nimi badania. Poruszają się oni bowiem po nieznanym terenie, często też muszą się ekstremalnie zaangażować, i to bez gwarancji odniesienia sukcesu. Dlatego też te badania mogą być ryzykowne dla kariery naukowej i życia osobistego każdego z nich. Doskonałym przykładem ilustrującym niebezpieczeństwa związane z prowadzeniem przełomowych badań jest naukowe i prywatne życie Alberta Einsteina. Jest on nie tylko twórcą teorii względności: szczególnej i ogólnej, które sformułował przed ukończeniem 37. roku życia – przewidział także istnienie fal grawitacyjnych, których pierwsza bezpośrednia rejestracja w 2015 roku była wielkim odkryciem we współczesnej astronomii. Jednak ostatnie niemal 40 lat życia Einstein poświęcił na niezakończone sukcesem zmaganie się z tzw. jednolitą teorią pola. Do niego należą słowa: „Irytują mnie naukowcy, którzy biorą deskę, patrzą, w którym miejscu jest ona najcieńsza, a następnie wiercą dużą liczbę dziur tam, gdzie nie sprawia to szczególnych trudności”. Oby wielu z nas, naukowców, wierciło dziury chociaż w nieco grubszej części deski.

PROF. PIOTR JARANOWSKI

 MAGAZYN
 POLSKIEJ AKADEMII
 NAUK

 nr 3/71/2022
 kwartalnik
 ISSN 1733-8662
 nakład: 1500 egz.

© Polska Akademia Nauk

 Biuro Komunikacji
 pl. Defilad 1
 00-901 Warszawa

 www.pan.pl
 www.academia.pan.pl
 academia@pan.pl

 ZESPÓŁ
 REDAKCYJNY
Jolanta Iwańczuk
 redaktor naczelna
 nauki o Ziemi

**Katarzyna
 Kalinowska**
 redakcja

Marcin Pietras
 nauki biologiczne
 i rolnicze

Justyna Orłowska
 dziennikarz

Dominik Wódcz
 redakcja językowa

Andrzej Figatowski
Bartek Sumowski
 grafika

RADA NAUKOWA

Jerzy Duszyński
 prezes PAN
 (przewodniczący)

Stanisław Filipowicz
Roman Słowiński
Grażyna Borkowska
Katarzyna Turnau
Witold Rużyłło
Antoni Rogalski
Henryk Szymczak

 Druk:
 Agencja Wydawniczo-
 -Poligraficzna Gimpo

**Sebastian
 Skoczylas,
 Blue
 Luminescence,
 2022**

Sensualizm
 i abstrakcja
 – zbudowane
 z poziomych pasów
 kolorów są dalekim
 echem chwil
 i miejsc. Zmysłowa
 gra czystych
 barw, delikatne
 przechodzenie
 od tonacji
 do tonacji,
 przejrzystość
 kompozycji.
 Poetyckie
 i mgławicowe
 malarstwo
 gestu, które nie
 dramatyzuje,
 lecz uspakaja
 i rozświetla,
 a widzowi pomaga
 odbudować
 wewnętrzną
 harmonię.

 praca wystawiona
 w galerii Art,
 galeriaart.pl
